

Nowa ustawa chroniąca przed wrogim przejęciem kluczowe spółki działające na rynku polskim

Marcin Paczewski
Kancelaria Chałas i Wspólnicy

W dniu 1 października 2015 r. weszła w życie nowa ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o kontroli niektórych inwestycji w strategiczne spółki („Ustawa”). Jej głównym założeniem jest stworzenie mechanizmu ochronnego przed wrogim przejęciem spółek odgrywających kluczowe znaczenie dla polskiego rynku. Dotyczyć ma ona najważniejszych spółek, zwłaszcza z sektorów: gazowego, elektroenergetycznego, chemicznego, petrochemicznego i zbrojeniowego.

Zgodnie z Ustawą przed objęciem udziałów lub akcji strategicznej spółki nabywca będzie zobowiązany złożyć zawiadomienie ministrowi właściwemu do spraw Skarbu Państwa, aby otrzymać w tym przedmiocie zgodę w formie decyzji. Obowiązek informacyjny ma zastosowanie do transakcji dotyczących nabycia takiej liczby udziałów lub akcji, która pozwoli na nabycie lub osiągnięcie istotnego uczestnictwa albo dominacji w spółce odgrywającej kluczową rolę dla polskiego rynku.

Przez istotne uczestnictwo na gruncie Ustawy rozumie się sytuację umożliwiającą wywieranie wpływu na działalność takiej spółki poprzez:

(a) posiadanie udziałów albo akcji dających w okresie ostatnich dwóch lat co najmniej 20% ogólnej liczby głosów obliczonej jako średnia ważona w tym okresie w organie stanowiącym tej spółki, w szczególności na walnym zgromadzeniu albo zgromadzeniu wspólników, przy czym zmiany stanu posiadania udziałów albo akcji, w tym również zbycie całości udziałów albo akcji w tym okresie i ich nabycie, nie wpływają na określenie istotnego uczestnictwa albo

(b) posiadanie udziału kapitałowego w spółce osobowej o wartości wynoszącej co najmniej 20% wartości wszystkich wkładów wniesionych do tej spółki.

Z kolei przez pojęcie dominacji rozumie się osiągnięcie albo przekroczenie 50% ogólnej liczby głosów w organie stanowiącym spółki podlegającej ochronie, w szczególności na walnym zgromadzeniu albo zgromadzeniu wspólników lub udziału w kapitale zakładowym poprzez nabycie udziałów albo akcji lub praw z udziałów, albo akcji, albo objęcie udziałów, albo akcji.

Podkreślić trzeba, że ustawa daje Radzie Ministrów możliwość stworzenia (w drodze rozporządzenia) wykazu podmiotów podlegających ochronie na mocy Ustawy. Ich umieszczenie w niniejszym wykazie będzie się odbywało przez pryzmat wagi udziału w rynku, skali prowadzonej działalności, poważnego zagrożenia dla fundamentalnych interesów społeczeństwa,

a także braku możliwości wprowadzenia środka mniej restrykcyjnego oraz niezbędności.

Zgodnie z Ustawą po otrzymaniu zgłoszenia minister właściwy do spraw Skarbu Państwa, uwzględniając założenia polityki państwa w dziedzinach życia społecznego lub gospodarczego mające istotne znaczenie dla realizacji celów wymienionych w Ustawie, będzie wydawał decyzję. W świetle przyjętego brzmienia Ustawy zakres swobody decyzyjności właściwego ministra będzie zatem w tym względzie stosunkowo szeroki.

Decyzja będzie wydawana nie później niż w terminie 90 dni od dnia otrzymania zawiadomienia albo wszczęcia postępowania z urzędu. W jego wyniku mogą być wydane zgoda lub sprzeciw co do przeprowadzenia transakcji. Sankcją w przypadku nabycia udziałów lub akcji bez złożenia właściwego zawiadomienia lub pomimo otrzymania w tym przedmiocie decyzji negatywnej jest nieważność transakcji. Dodatkową sankcją jest brak możliwości wykonywania prawa głosu, a także korzystania z innych uprawnień, z wyjątkiem prawa zbycia, w stosunku do wszystkich udziałów albo akcji przysługujących nabywającemu podmiotowi w chronionej spółce.

Ustawa przewiduje, że niedopełnienie obowiązku wymaganego zgłoszenia niesie za sobą możliwość nałożenia niebagatelnej grzywny w wysokości do 100 mln zł lub karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat (lub obie te kary łącznie) dla osoby nabywającej lub osiągającej istotne uczestnictwo lub osiągającej dominację w chronionej spółce, także jeżeli osoby te działają w imieniu lub interesie osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej.

Powyższa ustawa ma stanowić panaceum na próby wrogich przejęć strategicznych spółek funkcjonujących na polskim rynku. Tymczasem rynek już sygnalizuje wątpliwości odnośnie do zgodności Ustawy z prawem unijnym. Czas pokaże, czy obawy te są uzasadnione, oraz jakie znaczenie będzie miała Ustawa dla potencjalnych inwestorów i czy ochrona, którą Ustawa ma zapewniać, okaże się skuteczna. ■